

Khi đã lớn tuổi, thì con ngườ i đ ể c nhi ều t ừ do h ọ n, đ ể c thông th ọ h ọ n đ ể s ẻ ng.

Không còn ph ải nh ư em bé b ố cha m ẹ ép bu ộc, bây gi ờ thì mu ốn làm chi thì làm, mu ốn th ờ c khuya đ ể y s ẻ m gì, cũng ch ờ ng còn ai la m ẻ ng đ ể a n ắ t, r ẻ y la. N ếu v ớ vì th ờ ng, s ẻ m ắ t s ẻ c kh ẻ e, thì cũng c ỏ n nh ỏ n chút chút thôi, mình không nghe thì cũng ch ờ ng b ỏ roi đòn gì. Không còn ph ải kh ỏ công h ỏ c t ỏ p, lo ỏ ng cho t ỏ ng lai mai sau, ch ờ ng ph ải h ỏ c thêm chi cho m ắ t trí, bi ắ t quá nhi ều, bi ắ t quá đ ể r ẻ i. N ếu đã ngh ỏ h ỏ u, thì h ỏ c thêm làm chi. N ếu còn đi làm, thì cũng đã r ẻ nh ỏ , quen tay quen vi ỏ c, làm vi ỏ c đ ể d ẻ dàng.

Khi già tình yêu cũng không còn là m ắ i b ỏ n tâm, không quan tr ẻ ng quá, ch ỏ a nghe báo đ ẻ ng các c ỏ già trên đ ỏ i sáu m ắ i t ỏ v ỏ n ch ắ t vì th ỏ t tình. T ỏ i chi mà ch ắ t vì tình trong tu ỏ i già, vì cũng s ỏ p th ỏ y Diêm V ỏ ng r ẻ i, vi ỏ c chi mà đi s ẻ m h ỏ n. Kh ỏ n quá r ẻ i, ch ắ t vì tình yêu là nông n ỏ i.

Đ ể i s ẻ ng tình c ỏ m c ỏ a tu ỏ i già êm đ ể m h ỏ n, ít đau đ ỏ n ít sôi đ ỏ ng, và bình ỏ ng. Tu ỏ i già r ẻ i, các ông không còn tính chuy ỏ n mèo m ỏ l ẻ ng nh ẻ ng, kh ỏ i ph ỏ i lo ỏ ng s ỏ v ỏ khám phá ra chuy ỏ n đ ỏ u di ỏ m mà nhà tan c ỏ a nát. Đ ể t ỏ n t ỏ n quà cáp, đ ể t ỏ n thì gi ỏ lui t ỏ i các n ỏ i bí m ắ t. H ỏ i h ỏ p, đau tim. Các bà kh ỏ i ph ỏ i lo chuy ỏ n đi đánh ghen, không còn c ỏ n ph ỏ i chăm chút nhan s ẻ c làm chi n ỏ a, vì nh ỏ chi ỏ c xe cũ r ẻ u, có s ỏ n ph ỏ t ỏ i cũng x ỏ c x ỏ ch, cũng méo mó. An tâm và ch ỏ p nh ỏ n, thì kh ỏ i b ẻ n kho ẻ n mà vui.

Cũng có m ắ t s ẻ ít nh ỏ ng c ỏ p v ỏ ch ỏ ng già đem nhau ra tòa chia tay, vì khi già c ỏ hai đ ỏ u tr ỏ thành khó tính. H ỏ u qu ỏ c ỏ a ly đ ỏ trong tu ỏ i già không tr ỏ m tr ỏ ng nh ỏ khi còn tr ỏ , vì con cái đã ỏ n, đã t ỏ ỏ p, không còn ỏ nh h ỏ ng nhi ều đ ỏ n t ỏ ng lai chúng và t ỏ ng lai c ỏ a chính mình. Vì

còn sống bao lâu nữa mà lo lắng chỉ cho nhau. Xã hội ông chồng khó tính, đức tài là mong. Đức đức bà vợ đánh đá, bác ác là phải sung sướng. Khó e trí.

Tuổi già, cặp vợ chồng còn có nhau, khi đã đến nỗi ly dị, thì hai bên đều đúng, đều có lý. Đây là hành động tốt cho mình, và cũng người ra khỏi căn nhà khi cuối đời, khi mà mặt trời đã tắt thở thoáng trống vắng, không còn bao nhiêu ngày nữa.

Có đôi bạn ít ai nghĩ đến, là càng già, thì càng tìm một người bạn đời nữa, để an ủi nhau trong tuổi xế chiều. Vì chung quanh họ, có nhiều chỉ người đi gánh nặng đời sống. Chồng chết, vợ chết, ly dị. Với đời là không sao tìm được một người có chung nhiều niềm, nhiều tình nghĩa, nhiều chia sẻ như người bạn cũ.

Tình già cũng như nhàn, thông thoáng, ít khổ đau, ít sôi nổi hơn tình khi còn trẻ trung. Sống lâu cũng có còn bao nhiêu mà ghen tị người nhau chi, mà lo lắng chỉ cho thêm một, như người người bạn tuổi kinh nghiệm và biết rõ như vậy. Nhiều người trẻ, sau khi gia đình tan vỡ thì xu hướng tình thân, uống rượu đánh bài tìm quên, đôi khi không phải vì họ quá thiếu yêu người cũ mà họ sợ hãi hoặc sợ mình, mà chính vì họ thiếu thốn thân, thiếu ái bực xúc phạm, và rơi sa lầy vào rượu chè cờ bạc. Người bạn tuổi thì suy nghĩ khác. Họ nghĩ rằng ta cũng đã già xa trẻ rồi, có sống thêm bao lâu nữa mà sống khổ cho một. Một củ khoai lang, thì kiếm củ khoai mì bù vào.

Tuổi già biết giá trị người đời có tình yêu nên không tìm tui hão, không tìm lý tưởng, và như vậy không biết thế nào phải phàn nàn làm gì mong, đau khổ. Khi già rồi, có ai hỏi tuổi, thì cũng không cần đo lường, không cần số để năm bảy tuổi làm chi. Sống lâu. Vì có số tuổi, cũng không đo được như người người khác, mà chúng có ích lợi gì. Nếu tuổi càng thêm cho mình chúng chúng tuổi, thì không chúng được thiên hạ nào khen là còn trẻ, trẻ quá, và họ mới có được như mình.

Các ông có vợ đẹp, khi bạn tuổi cũng đừng lo bạn dễ xem dòm ngó, lắm le dè dè với mình. Con người, ai mà không như thế, ai mà không ai nói ngon ngọt êm tai, ai mà không có khi thì sáng suốt. Vợ chồng cũng có khi biết hòa, buồn giận nhau, và như khi này, lòng người đi chao đảo lòng. Bởi vậy, các ông đừng nghe các bà hăm he ly dị, hăm he bỏ nhau. Tuổi này các bà cũng thưa khôn ngoan để biết như người tên ngon ngọt, họ a hơn nhiều, thế nên chúng là như tên phá đám, chúng không thể tin tưởng được.

Đàn bà có chúng hào hoa, đẹp trai, khi bạn tuổi cũng biết lo, vì các ông cũng biết máu nóng, biết ghen và khôn ngoan hơn thế trẻ trung. Biết kiếm cho họ, và biết rõ giá trị họ như phúc gia đình cần gìn giữ hơn là chơi đùa.

Tuổi già, vợ chồng sống chung với nhau lâu rồi, chúng sống nhau gần gũi hơn, quen với cái thói quen tốt xấu của nhau. Không còn thấy khó chịu nhiều nữa. Dùng thế cho nhau, chấp nhận nhau, vì họ biết rõ bên cạnh cái của tốt của người bạn đời, còn có rất nhiều cái tốt khác. Vợ chồng, khi đó biết bao nhiêu là tình nghĩa, bao nhiêu niềm, bao nhiêu thân thiết, cho nên họ như phúc họ, vui họ. Tình yêu trong tuổi già thâm trầm, có thì gần gũi nhau nhiều hơn, chia sẻ nhiều hơn. Cũng có nhiều ông bà già già cả cãi vã nhau, cũng hiểu, khi đó tại cả hai ông bà đều u lằng, người này nói một đống, người kia hiểu nó khác, cho nên buồn nhau giận nhau, không gây gổ sao được?

Tuổi già, thì tất cả mọi người đều có diễn cuộc sống của họ ở trung đã tan vỡ, đã lìa xa xu hướng, không còn kích động trong lòng, không còn thao thức nhấc nhấc. Họ biết số phận mình đến đâu, và không tìm chi mà ôm vào cho khổ thân. Họ còn biết thêm rằng, nếu như sống cao và sống diễn cuộc sống ngày xưa mà có thành đi nữa, thì e cũng chỉ là họ không, chỉ đáng gì.

Khi tuổi già, thì biết khôn ngoan mà an phận, biết vui với bình thường. Biết đâu là hạnh phúc chân chính. Nếu như người già rồi mà ít có sự thoải mái thì son trẻ không biết sống, phí phạm thời gian theo đuổi những huy vọng, làm đau khổ mình, làm điều đáng nguyền rủa khác.

Tuổi già, vui khi thấy mình hết nông nổi, nhìn đời bằng cái tâm tĩnh lặng hơn. Ai khen không hận hận, ai chê không vui vẻ hèn hạ gì. Vì biết rõ mình không có gì xuất chúng để thiên hạ khen ngợi. Và biết mình cũng có nhiều cái tốt không chê được, đáng chê. Chê thì chê, khen thì khen. Khen cũng thế, mà chê cũng thế, thì ta vốn là ta, là một kẻ già, đáng được khoan thứ hơn là trách móc.

Lúc này, không còn muốn làm giàu, không bỏ con ma tham lam thúc bách để kiếm và tích trữ cho nhiều tiền nhiều bạc. Con cái cũng đã lớn, không phải chi tiêu nhiều nữa, thì tiền bạc, chỉ cần đủ sống thôi, cũng là thừa nguy. Họ cũng không cần se sua, tranh hơn thua với ai, tình thế họ vui vẻ, dễ chịu và khỏe khoắn hơn.

Mọi lo âu về tài chánh cũng ngừng gánh. Bởi khi đó, nhiều người đã tích trữ được một số tiền nhỏ. Nhà cửa cũng đã có. Nhà, xe cũng ít đi, họ không còn nợ. Con cái cũng đã lớn, không còn là gánh nặng cho mình. Chúng nó đã có nghề nghiệp, đã làm ăn được. Cho nên họ nghỉ ngơi lại chúng khá hơn mình nhiều. Người già không chi tiêu nhiều, ăn cũng ít đi rồi, chỉ cũng không còn phung phí đi đâu nữa đâu.

Khi già, thời gian mới là thức sống của mình, vì không còn phải chịu đựng chuyện xuôi ngược kiếm sống nữa. Không còn bó buộc bởi trách nhiệm bên ngoài. Có thể nghỉ ngơi mà không hàng giờ trên ghế đá công viên, thoải mái thiên nhiên tuy nhiên thú, có thể tìm được an bình tuy nhiên, không như thời còn trẻ, dĩ nhiên mệt, mà thoải mái cũng bị công việc nhà ám ảnh, nhấc nhấc.

Tuổi già và họ, là một mong muốn của người khác mà tất cả mọi người. Nhiều người sống làm sao kiếm cho nhiều tiền để được và họ sống hạnh phúc. Nhiều thanh niên, ngày và họ còn xa lạ, xa lạ mà vẫn muốn. Người Mẹ, trẻ già chỉ cũng nghĩ đến họ. Họ trí trong tuổi già là một phần thoải mái của họ hóa, của xã hội. Cho sung sướng, nghỉ ngơi. Già là nghỉ ngơi, là khỏe khoắn.

Mọi buồn rầu sáng sớm dài trên giường, sáng nào cũng là chuyện trong tuổi, muộn dần lúc mới sáng cũng được, muộn muộn cho đến trưa đến chiều cũng không sao. Nếu thoải mái, không ai chê, ai đời, không có việc gì gập gáp phải làm, ngoài việc cái bằng thì nó thúc đẩy, không cho mình nhàn lâu thêm được nữa. Thế thì sao mà không sung sướng.

Nếu chưa và họ, còn đi làm việc, thì cái tâm của người lớn tuổi cũng như nhàn, ít bị nhấc nhấc căng, bớt áp lực đè nén. Vì tài chánh cũng quan trọng, nhưng không quá quan trọng đến nỗi khi nghỉ ngơi thì mua xe, mua nhà, mua và mua con như những người còn trẻ. Khi này, nhiều người trong cuộc sống đã quên đi nhấc, nhu cầu tiền bạc cũng không quá nhiều. Vả lại, già rồi,

kinh nghiệm công việc nhiều, cho nên giữ quy tắc mới sẽ trong dẫu dẫu, thông th.

Bạn đừng sợ cũng có chút nể nang, phần vì tuổi tác, phần vì kinh nghiệm. Có trẻ con học, còn có việc thì tốt, mới việc thì mong học, vì có lý do chính đáng để vờ học cho khỏe. Vì nếu việc có hoài, việc là ở dẫu dẫu, thì tiếc, không muốn vờ học. Tuổi là, không cần thắng tiền, không cần đua chen với ai, cho nên tinh thần thoải mái, để các bạn bè chung quanh thoải mái học. Nhưng người và vờ học rồi, rồi là làm việc, thì đi làm, như đi chơi, chỉ không phải "đi cày" như nhiều người khác quan niệm. Vui thì làm tiếp, chán thì về nhà nghỉ ngơi.

Người là tuổi, thì sẽ có khỏe xương, bình hòa hơn là tốt đẹp hơn công, không ai thoát khỏi bình hòa. Nhưng học là có một đức cái sung sướng của một ngày khi bình yên giấc. Một ngày khi có một thời gian ít nhất một giờ, để chơi trong phòng học học. Người trẻ đâu có thời để các nhà sư nghĩ sung sướng này? Vì họ chơi kinh nghiệm, chơi trải qua, nên chơi biết. Họ có sẽ có khỏe, nhưng họ không biết đó là sung sướng, cho nên, xem như chơi có giá trị gì. Anh chỉ xem, nếu anh chỉ có một thời gian ngắn to bình cái bàn nằm trong phòng, mà anh chỉ không biết đó là chơi tốt, thì không biết quý, không biết mình sung sướng có thời gian ngắn, mà chỉ quý và sướng vì viên ngọc như xiu nằm trên chiếc nhẫn mà thôi. Có người vì viết sách rồi, tuổi già, buổi sáng ngủ dậy, nghe xương cột đau nhức mà mong, vì biết mình chơi chơi. Tôi thêm rồi, biết mình còn sống là mong, biết mình đã chơi như nhàng, càng mong học.

Nếu anh chỉ có như câu chuyện Thời gian Đầy khi đưa tôi vào loài người là ông Adam và bà Eva xương trên gian, có chơi một mà phán: "Tôi nay chúng tôi phải đi tìm trái cây để có thể ăn vào mình". Đó là câu nguyên nhân của đức chúa như, là là phán ý nghĩa như, là con người phải sống trong như như. Sách Phêrô cũng có viết đi là đau khổ, và tu để tránh khổ. Đó, đi này đáng sống lắm, nhưng cũng nhiều khổ đau lắm. Bởi vậy nên tôi nói, đức sống là mong, mà đức chơi, cũng mong. Tôi đi đám ma ông bạn già, thấy gia đình khóc lóc, rên rên thối thối, con cháu mau mau khóc. Tôi chơi trong bình, nghĩ rồi bình này không biết luật của tạo hóa. Có sinh thì có chết. Chúng nó muốn thân nhân của chúng sống đi đi sao? Biết đâu chơi là khổ đi tìm của một cuộc rong chơi. Nếu, tôi để cho anh chỉ nghe một đoan thì của anh bạn tôi:

*Tôi đi trước, họ núp nhau đi đó
Ai thay da mỗi mỗi sống muôn đời?
Kể trước, người sau xếp hàng xương mồi,
Biết đâu là khổ đi tìm cuộc rong chơi...*

Khi tuổi già, thì xem cái chơi như vậy. Ai không phải chơi mà sống. Sống qua khỏi tuổi năm mươi, là đã là lắm. Tuổi trung bình của con người trên thế giới này chơi để các con sống năm mươi. Thì mình nên thử xem như đức sống thêm đời thì hai. Đời trước đã hoàn tất, có cả khổ đau hơn học phúc. Đời sau này, thì chơi chơi là sung sướng hơn học phúc hơn đời trước. Vì đã trải qua rồi, đã gom đức kinh nghiệm của đời trước, để thấy đâu là học phúc chân thật, đâu là phù du huyênh hão. Chơi là vậy. Nhưng chỉ sống không vờ để các bạn đi đến chơi, mà như chiếc xe hơi máy để để. Làm khổ chơi xe, biết nằm liệt mê man, không sống mà cũng không chơi, đó mới là cái đáng sợ. Tôi biết vậy, nên đã làm di chúc, khi nào tôi bình ba ngày, thì xin rút ruột cho tôi đi. Đi về bình an.

Này, anh chớ nghĩ sao với ông bác sĩ mà ngườì ta đặt cho tên là bác sĩ tở thớ n? Già rồi tôi không nhớ rõ tên, hình như ông ta tên là “Ki-Vô-kiên” phải không? Cái tên gờn gờn như vậy. Theo tôi, thì ông nớ y là một vị Bồ Tát, cứu độ cho chúng sinh mau qua khổ ỉ khổ đau, đờ bờ ra tòa, bờ tù tở ỉ. Chớ có cái tâm Bồ Tát thớ tở n mớ ỉ làm đờ c vi c đó. Tôi cớ tìm một cái ỉ nh ông ta đờ thớ sớ ng, mà không có. Tôi nghĩ, trong tở ng lai, luật pháp sớ không ngăn cớ m vi c cho ngườì đau đờ n ra đỉ sớ m hớ n, vì đảng nào cũng chớ t, tở ỉ sao phải kéo cái đau đờ n ra dài hớ n mớ ỉ đờ c chớ t. Trờ ng phớ t ngườì ta hay sao?

Trong tuổi già, ngườì ta biớ tở n sớ nhi m mớ u cớ a tở o hóa. Có bớ máy nào, không phải là gang thép, bớ ch kim, mà chớ y mớ t mớ ch sáu bớ y chớ c năm không ngớ ng nghớ , mà vớ n còn hoớ t đờ ng nhớ quớ tim, buớ ng phớ ỉ, trái thớ n, cái bao tở , não bớ . Có hớ thớ ng ỉ ng đờ n nào hoớ t đờ ng sáu bớ y chớ c năm mà chớ a thay thớ nhớ các mớ ch máu cớ a hớ thớ ng tuớ n hoàn. Thì dù có rò rớ van tim, chớ t mớ đờ ng nghớ t trong vài ba mớ ch máu, thì cũng là sớ thớ ng tình, và mớ ng là còn sớ ng, còn sinh hoớ t đờ c. Dù có phải liớ n liớ n đỉ vào cớ u tiớ u mớ ỉ ngày nhiớ u ỉ n, thì hớ vớ n sung sớ ng là cái vờ ỉ xài mớ y chớ c năm mà vớ n chớ mớ ỉ rò rớ sớ sớ . Mớ y cái vờ ỉ nớ c trong nhà, bớ ng kim khí cớ ng, không rớ sét, thớ mà năm bớ y năm đờ phải thay rớ ỉ...

trinh2giang@yahoo.com